

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

**COMPTE RENDU INTÉGRAL**  
AVEC  
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

**INTEGRAAL VERSLAG**  
MET  
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Commission de la Mobilité, des Entreprises  
publiques et des Institutions fédérales

Commissie voor Mobiliteit, Overheidsbe-  
drijven en Federale Instellingen

**Mardi**

**23-01-2024**

**Après-midi**

**Dinsdag**

**23-01-2024**

**Namiddag**

|             |                                                                         |
|-------------|-------------------------------------------------------------------------|
| N-VA        | Nieuw-Vlaamse Alliantie                                                 |
| Ecolo-Groen | Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen |
| PS          | Parti Socialiste                                                        |
| VB          | Vlaams Belang                                                           |
| MR          | Mouvement Réformateur                                                   |
| CD&V        | Christen-Democratisch en Vlaams                                         |
| PVDA-PTB    | Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique          |
| Open Vld    | Open Vlaamse Liberalen en Democraten                                    |
| Vooruit     | Vooruit                                                                 |
| Les Engagés | Les Engagés                                                             |
| DéFI        | Démocrate Fédéraliste Indépendant                                       |
| INDEP-ONAFH | Indépendant - Onafhankelijk                                             |

| Abréviations dans la numérotation des publications : |                                                                                                                                                                 | Afkortingen bij de nummering van de publicaties : |                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DOC 55 0000/000                                      | Document parlementaire de la 55 <sup>e</sup> législature, suivi du n° de base et du n° consécutif                                                               | DOC 55 0000/000                                   | Parlementair stuk van de 55 <sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer                                                       |
| QRVA                                                 | Questions et Réponses écrites                                                                                                                                   | QRVA                                              | Schriftelijke Vragen en Antwoorden                                                                                                         |
| CRIV                                                 | Version provisoire du Compte Rendu Intégral                                                                                                                     | CRIV                                              | Voorlopige versie van het Integraal Verslag                                                                                                |
| CRABV                                                | Compte Rendu Analytique                                                                                                                                         | CRABV                                             | Beknopt Verslag                                                                                                                            |
| CRIV                                                 | Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) | CRIV                                              | Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) |
| PLEN                                                 | Séance plénière                                                                                                                                                 | PLEN                                              | Plenum                                                                                                                                     |
| COM                                                  | Réunion de commission                                                                                                                                           | COM                                               | Commissievergadering                                                                                                                       |
| MOT                                                  | Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)                                                                                                 | MOT                                               | Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)                                                                              |

|                                                                   |                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Publications officielles éditées par la Chambre des représentants | Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers |
| Commandes :                                                       | Bestellingen :                                                              |
| Place de la Nation 2                                              | Natieplein 2                                                                |
| 1008 Bruxelles                                                    | 1008 Brussel                                                                |
| Tél. : 02/ 549 81 60                                              | Tel. : 02/ 549 81 60                                                        |
| Fax : 02/549 82 74                                                | Fax : 02/549 82 74                                                          |
| www.lachambre.be                                                  | www.dekamer.be                                                              |
| e-mail : publications@lachambre.be                                | e-mail : publicaties@dekamer.be                                             |

## SOMMAIRE

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                       |    |                                                                                                                                                                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "La déclaration d'intention concernant le télescope Einstein" (55040182C)                                                           | 1  | Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De intentieverklaring omtrent de Einsteintelecoop" (55040182C)                                                          | 1  |
| <i>Orateurs: Frieda Gijbels, Thomas Dermine, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail</i>                                          |    | <i>Sprekers: Frieda Gijbels, Thomas Dermine, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk</i>                                          |    |
| Questions jointes de                                                                                                                                                                                                                                  | 3  | Samengevoegde vragen van                                                                                                                                                                                                            | 3  |
| - Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le rapport de la Cour des comptes sur les Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique" (55040183C)                                              | 3  | - Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het rapport van het Rekenhof over de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België" (55040183C)                              | 3  |
| - Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le rapport de la Cour des comptes sur les Musées royaux d'Art et d'Histoire" (55040184C)                                                     | 3  | - Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het rapport van het Rekenhof over de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis" (55040184C)                                  | 3  |
| <i>Orateurs: Frieda Gijbels, Thomas Dermine, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail</i>                                          |    | <i>Sprekers: Frieda Gijbels, Thomas Dermine, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk</i>                                          |    |
| Questions jointes de                                                                                                                                                                                                                                  | 6  | Samengevoegde vragen van                                                                                                                                                                                                            | 6  |
| - Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le dumping social à bord du Belgica" (55040185C)                                                                                             | 6  | - Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Sociale dumping aan boord van de Belgica" (55040185C)                                                                           | 6  |
| - Maria Vindevoghel à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le dumping social pratiqué à bord du navire de recherche Belgica" (55040382C)                                                             | 6  | - Maria Vindevoghel aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De sociale dumping op het onderzoeksschip Belgica" (55040382C)                                                               | 6  |
| - Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le budget insuffisant pour le Belgica" (55040409C)                                                                                           | 6  | - Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het budgettekort voor de Belgica" (55040409C)                                                                                   | 6  |
| - Pieter De Spiegeleer à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le déploiement limité du navire de recherche Belgica en raison de restrictions budgétaires" (55040907C)                                | 6  | - Pieter De Spiegeleer aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De beperkte inzet van het onderzoeksschip Belgica wegens budgettekort" (55040907C)                                        | 6  |
| <i>Orateurs: Frieda Gijbels, Pieter De Spiegeleer, Maria Vindevoghel, Thomas Dermine, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail</i> |    | <i>Sprekers: Frieda Gijbels, Pieter De Spiegeleer, Maria Vindevoghel, Thomas Dermine, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk</i> |    |
| Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique                                                                                                                                                       | 10 | Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine                                                                                                                                                                                         | 10 |

scientifique) sur "La rénovation du site du Cinquante-tenaire et l'audit chez Horizon 50-200" (55040186C)

*Orateurs:* **Frieda Gijbels, Thomas Dermine**, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail

Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le service public de programmation Politique scientifique" (55040867C)

*Orateurs:* **Frieda Gijbels, Thomas Dermine**, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail

Question de Anja Vanrobaeys à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "L'enquête sur les pensions du régime nazi" (55040418C)

*Orateurs:* **Anja Vanrobaeys, Thomas Dermine**, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail

Question de Guillaume Defossé à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "L'évolution du projet HOME" (55040931C)

*Orateurs:* **Guillaume Defossé, Thomas Dermine**, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail

(Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De renovatie van de Jubelparksite en de audit van Horizon 50-200" (55040186C)

*Sprekers:* **Frieda Gijbels, Thomas Dermine**, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk

13 Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De programmatorische overheidsdienst Wetenschapsbeleid" (55040867C)

*Sprekers:* **Frieda Gijbels, Thomas Dermine**, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk

15 Vraag van Anja Vanrobaeys aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het onderzoek naar de nazipensioenen" (55040418C)

*Sprekers:* **Anja Vanrobaeys, Thomas Dermine**, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk

17 Vraag van Guillaume Defossé aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De stand van zaken met betrekking tot het HOME-onderzoeksproject" (55040931C)

*Sprekers:* **Guillaume Defossé, Thomas Dermine**, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk

Commission de la Mobilité, des  
Entreprises publiques et des  
Institutions fédérales

du

MARDI 23 JANVIER 2024

Après-midi

Commissie voor Mobiliteit,  
Overheidsbedrijven en Federale  
Instellingen

van

DINSDAG 23 JANUARI 2024

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 15.10 uur en voorgezeten door mevrouw Maria Vindevoghel.

La réunion publique de commission est ouverte à 15 h 10 et présidée par Mme Maria Vindevoghel.

**01 Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De intentieverklaring omtrent de Einsteintelecoop" (55040182C)**

**01 Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "La déclaration d'intention concernant le télescope Einstein" (55040182C)**

**01.01 Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, het is niet de eerste keer dat we hier hebben over de Einsteintelecoop, maar ik voel mij opnieuw genoodzaakt om er vragen over te stellen, omdat het een en ander mij toch nog niet helemaal duidelijk is.

Op de agenda van de ministerraad van 22 september lezen we dat er een intentieverklaring is om een gezamenlijk bod te doen voor de bouw van de Einsteintelecoop op het drielandenpunt. Dit is een ontzettend belangrijk project, dat wordt geschat op 2 miljard euro. Het zou zorgen voor 1.500 jobs, contracten voor lokale bedrijven en een directe economische return van 3 miljard euro.

Het zou ook zorgen voor een concentratie aan kennis, innovatie en ontwikkeling, wat heel welkom is en ook voor de verre toekomst perspectieven biedt. Nederland heeft dat goed begrepen en heeft al een hele tijd geleden gezegd een klein miljard aan de kant te zullen zetten. België heeft zich tot nu toe nog niet uitgesproken over concrete investeringen.

Wat werd er op de ministerraad besproken? Zit ook het Waalse Gewest nu op de lijn dat de Einsteintelecoop welkom is voor de regio? Minister Demir vaardigde voor de Vlaamse regering immers een omzendbrief uit om een basis te creëren voor het verhinderen van de bouw van windturbines in de omgeving van de potentiële site. Heeft ook de Waalse regering een dergelijk initiatief genomen?

U gaf eerder aan dat u een coördinerende rol hebt in het kader van de Einsteintelecoop. Hoe vult u die rol concreet in? Welke initiatieven hebt u tot nu toe genomen en welke zult u nog nemen? Is het volgens u belangrijk dat België voldoende engagement en bereidwilligheid toont in dit project? Op welke manier zult u dat concretiseren? Hoeveel middelen zal de federale regering voorzien als investering in de Einsteintelecoop?

**01.01 Frieda Gijbels (N-VA):** La déclaration d'intention relative au dépôt d'une candidature commune pour la construction du télescope Einstein dans la zone des trois frontières a été discutée au Conseil des ministres du 22 septembre 2023. Le projet est estimé à 2 milliards d'euros et générerait 1 500 emplois, des contrats pour les entreprises locales, des retombées économiques directes de 3 milliards d'euros ainsi qu'une concentration de connaissances, d'innovations et de développements. Les Pays-Bas ont déjà indiqué qu'ils réserveraient près d'un milliard d'euros pour ce projet.

Qu'a-t-on discuté au Conseil des ministres en ce qui concerne notre contribution? La Région wallonne est-elle également d'avis que le télescope Einstein serait le bienvenu pour cette région? En effet, la ministre flamande Demir a émis une circulaire en vue de créer une base pour empêcher la construction d'éoliennes dans les environs du site potentiel. Le gouvernement wallon a-t-il également pris une telle initiative?

**01.02** Staatssecretaris **Thomas Dermine**: Mevrouw Gijbels, op 22 september gaf de ministerraad mij het mandaat om namens de federale regering de belangenverklaring met alle Belgische en buitenlandse partners te ondertekenen. Het evenement verliep heel goed en betekent een belangrijke stap voorwaarts in de samenwerking tussen de partners van het Einsteintelecoopproject. Wij vinden dit een heel belangrijk project voor België, Vlaanderen en Wallonië.

Er is een werkgroep opgericht waarin de betrokken kabinetten, ministeries en wetenschappers vertegenwoordigd zijn om de kwestie op de voet te volgen. De werkgroep bestudeert onder andere de impact van windturbines en mijnbouwactiviteiten.

Het kabinet van minister Borsus van het Waalse Gewest heeft stappen ondernomen die vergelijkbaar zijn met die in Vlaanderen, om ervoor te zorgen dat er geen windturbines worden gebouwd voordat de definitieve beslissing over de kandidatuur is genomen.

Ik gaf de POD Wetenschapsbeleid de opdracht om een Belgische taskforce op te richten en te coördineren waarin alle betrokken Belgische autoriteiten zijn samengebracht. Deze taskforce is voor het eerst op 30 augustus 2023 en vervolgens opnieuw in november samengekomen. Men heeft een concreet werkplan voor 2024 opgesteld, een retroplanning, en manieren bekeken om de Einsteintelecoop te financieren en de kosten tussen de verschillende autoriteiten te verdelen. De samenwerking met alle deelstaten, met minister Brouns en minister Borsus, is zeer positief.

Ik heb ook de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid advies gegeven over de socio-economische impact van het project in België. Ik ben het volledig met u eens dat het van vitaal belang is dat België zich ten volle engageert voor dit project, dat een unieke kans biedt om een onderzoekinfrastructuur van internationale omvang te huisvesten.

Er is tot nu toe alleen een verdeelsleutel voor de voorbereidende fases vastgelegd. Er werd een paar miljoen euro vastgelegd door elke entiteit, maar er is nog geen beslissing genomen over de bijdrage van België en zijn entiteiten, waaronder de federale regering, aan de constructie zelf, die veel duurder zal zijn dan de voorbereidende fase. Dat wordt een van de belangrijkste taken van de Belgische taskforce in de komende maanden.

**01.03** **Frieda Gijbels** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor het antwoord. Stilaan volstaat het niet meer om te vertellen hoe belangrijk dat project is, hoeveel impact het op de regio zal hebben en hoeveel toekomstperspectieven het zal brengen. Iedereen is het daar wel over eens. Ik denk dat we nu concrete financiële engagementen nodig hebben.

Nederland heeft ons nodig omwille van de locatie, maar ze nemen wel het voortouw. Ik vind het heel jammer om te zien dat wij achterblijven. Vlaanderen heeft ondertussen beslist om 21 miljoen euro aan de kant te zetten, maar wat doet Wallonië, wat doet deze regering, wat zijn uw ambities op dat vlak? Daarover horen we u nog altijd niets zeggen. On-

**01.02** **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Le 22 septembre, le Conseil des ministres m'a effectivement donné mandat pour signer au nom du gouvernement fédéral la déclaration d'intention avec tous les partenaires belges et étrangers. Cette coopération représente un projet très important pour notre pays. Un groupe de travail a été créé au sein duquel sont représentés tous les cabinets, ministères et scientifiques concernés. Ce groupe de travail étudie notamment l'impact des éoliennes et des activités minières. La Région wallonne a pris des mesures similaires à celles de la Région flamande afin de veiller à ce qu'aucune éolienne ne soit construite avant que la décision finale sur la candidature ait été prise.

Le SPP Politique scientifique a créé une *task force* belge rassemblant toutes les autorités belges concernées. Cette *task force* s'est réunie une première fois le 30 août 2023 et une nouvelle fois en novembre. Un plan de travail concret a été élaboré pour 2024 et le financement a été examiné minutieusement. J'ai rendu un avis au Conseil fédéral de la politique scientifique (CFPS) sur les effets socioéconomiques de ce projet important.

Pour l'instant, seule une clé de répartition a été fixée pour les phases préparatoires. Aucune décision n'a encore été prise sur la contribution de la Belgique et des entités fédérées. Ce point devient d'emblée l'une des tâches les plus importantes de la *task force* belge.

**01.03** **Frieda Gijbels** (N-VA): Chacun reconnaît l'importance de ce projet. Nous avons besoin d'engagements financiers concrets. Les Pays-Bas ont besoin de nous pour l'emplacement, mais il n'empêche qu'ils prennent déjà l'initiative. Le secrétaire d'État doit taper plus fermement du poing afin que notre pays ne se retrouve pas à la traîne.

dertussen zwaait Nederland de plak met dat miljard dat ze op tafel leggen.

Ik zou willen vragen om harder op tafel te kloppen in de federale regering en bij uw collega's van de federale regering. Spreek uw collega's van het Waalse Gewest aan om heel snel met een concrete inbreng te komen.

U wilt toch ook laten zien dat de federale regering belangrijk en noodzakelijk is? Laat dan ook zien dat zij invloed kan hebben.

Het zou ook jammer zijn als wij het relancegeld van Europa daarbij zouden mislopen door het wanbeleid van de vivaldiregering. Mijnheer de staatssecretaris, op dat punt is het belangrijk dat u er met uw collega's van de federale regering voor zorgt dat het pensioenplan in orde komt, zodat dat geld eventueel in het Einsteinproject een goede toekomst kan krijgen.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

## **02** **Samengevoegde vragen van**

- **Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het rapport van het Rekenhof over de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België" (55040183C)**

- **Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het rapport van het Rekenhof over de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis" (55040184C)**

## **02** **Questions jointes de**

- **Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le rapport de la Cour des comptes sur les Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique" (55040183C)**

- **Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le rapport de la Cour des comptes sur les Musées royaux d'Art et d'Histoire" (55040184C)**

**02.01** **Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, ik zie dat mijn vragen zijn samengevoegd, maar zij gaan over twee verschillende zaken. Het betreft wel telkens het rapport dat het Rekenhof heeft geschreven over twee federale wetenschappelijke instellingen.

Mijn eerste vraag gaat over de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB), die een enorm waardevolle collectie herbergen. Die collectie wordt geschat op bijna 1,5 miljard euro. Het Rekenhof kan de juistheid van dat bedrag echter niet achterhalen, aangezien er geen documentering van de waardebepaling is. Ik vond het heel opmerkelijk om dat te lezen in het rapport van het Rekenhof. Er is dus ook geen individuele waardebepaling van de verschillende stukken.

Daarnaast bestaat er geen volledige inventaris van de werken die aanwezig zijn op de sites van de KMSKB. Van 220 werken wordt aangenomen dat ze zijn vernietigd, verloren of gestolen. Die werken zijn niet geïnventariseerd. Meer dan duizend werken werden aan nationale openbare instellingen of kerken in depot of bruikleen gegeven, maar er is blijkbaar geen mechanisme om de staat van de werken te controleren. Vandaar de volgende vragen.

Het is niet de eerste keer dat het Rekenhof die opmerkingen maakt. Wat hebt u ondernomen om de zaken zo snel mogelijk ten goede te keren? Is er een stappenplan met tijdslijn afgesproken met de KMSKB om de problemen aan te pakken? Hoe ziet dat plan eruit?

**02.01** **Frieda Gijbels (N-VA):** La valeur de la collection des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique (MRBAB) est estimée à près d'1,5 milliard d'euros. La Cour des comptes ne peut toutefois pas vérifier l'exactitude de ce montant, étant donné l'absence d'estimation individuelle de la valeur des différentes pièces. Il n'existe pas non plus d'inventaire complet des œuvres présentes sur les différents sites des MRBAB. On estime que 220 œuvres ont été détruites, perdues ou volées. Plus de 1 000 œuvres ont été mises en dépôt ou prêtées à des organismes publics nationaux ou à des églises mais il n'existe aucun mécanisme permettant de vérifier l'état de ces œuvres.

A-t-il été convenu d'un plan pour remédier à ce problème? Quand le catalogue sera-t-il complet? À partir

Wanneer wordt geschat dat de catalogus volledig is en er een individuele waardebeoordeling is?

In welke toestand zijn de werken die niet ontsloten zijn? Kunt u een overzicht bezorgen met de staat van de werken per stuk?

Ik vroeg het reeds eerder, maar kreeg geen antwoord: hoe is het mogelijk dat het laatste jaarverslag op de website van de KMSKB dateert van 2015? De links op de website naar de verslagen van 2016 en 2017 hebben een hele tijd niet gewerkt, maar zijn sinds kort blijkbaar wel weer functioneel. Het laatste jaarverslag dateert nu van 2017. Dat betekent dus dat er een heel aantal jaarverslagen nog altijd ontbreekt.

Ik heb ook al eerder gevraagd wat de toestand is van de stukken die niet zijn ontsloten. Kunt u daarop antwoorden?

Zou het niet beter zijn als alle federale wetenschappelijke instellingen jaarlijks verslag zouden komen uitbrengen aan het Parlement? Hoe staat u daartegenover?

Mijn tweede vraag gaat over de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMKG).

Het Rekenhof controleerde het kasbeheer van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis. Daaruit blijkt dat het een en ander niet goed loopt. Er is een duidelijk gebrek aan procedures, waardoor de inhoud van de kassen niet altijd klopte met de gedeponeerde liquiditeiten. De kasbeheerders werden ook niet correct aangeduid. De ontvangsten van de winkels en ticketbalies werden zeven maanden niet opgehaald en geteld. De processen-verbaal die werden opgesteld om de kasvoorraad te beschrijven, kwamen niet overeen met het boekhoudkundige saldo bij negen van de twaalf kassen.

Wat hebt u hieromtrent afgesproken met de KMKG? Tegen wanneer moeten de procedures in orde zijn? Hoe zal daarop worden toegezien? Wat zal er gebeuren indien er niet tijdig wordt ingegrepen?

**02.02** Staatssecretaris **Thomas Dermine**: (...)

Ik zal u het volledige schriftelijke antwoord bezorgen.

Het verslag van het Rekenhof over de KMSKB waarnaar u verwijst in uw vraag, stelt dat een deel van de werken die eigendom zijn van de Staat zijn opgenomen in FABRITIUS, de onlinecatalogus van de collecties. Deze onlinecatalogus mag niet worden verward met enerzijds de erfgoedinventaris van de kunstwerken waarin de werken worden geregistreerd naarmate ze worden aangeworven, en anderzijds de boekhoudkundige inventaris van deze werken.

Het Rekenhof richt de aandacht op dit laatste aspect, rekening houdend met het feit dat er nog geen criteria werden bepaald voor de waardering van deze werken teneinde te voldoen aan de voorschriften van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteiten van de federale Staat.

Het Rekenhof doet derhalve de volgende aanbevelingen.

de quand une estimation individuelle de la valeur sera-t-elle disponible? Dans quel état se trouvent les œuvres qui ne sont pas accessibles? Comment est-il possible que le dernier rapport annuel disponible sur le site internet des MRBAB date de 2015? Ne vaudrait-il pas mieux que tous les établissements scientifiques fédéraux fassent rapport au Parlement une fois par an?

Le contrôle de la gestion de la trésorerie des Musées royaux d'Art et d'Histoire (MRAH) par la Cour des comptes révèle un manque évident de procédures. Quels accords le secrétaire d'État a-t-il conclus à ce sujet avec les MRAH? Dans quel délai les procédures doivent-elles être remises en ordre? Comment le contrôle a-t-il lieu concrètement? Que se passera-t-il si l'on n'intervient pas à temps?

**02.02** **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Une partie des œuvres que possède l'État figurent dans FABRITIUS, le catalogue en ligne des collections. Il ne faut pas confondre ce catalogue avec l'inventaire patrimonial des œuvres d'art dans lequel les œuvres sont enregistrées au fur et à mesure de leur acquisition, ni avec l'inventaire comptable de ces œuvres.

La Cour des comptes attire l'attention sur ce dernier aspect, mais l'on n'a pas encore défini de critères d'estimation de la valeur de ces œuvres.

La Cour des comptes recommande

Het Rekenhof beveelt aan om in overleg met de FOD BOSA, de POD Wetenschapsbeleid, BELSPO en de Commissie Openbare Comptabiliteit de meest geschikte en eenvoudigste methoden te definiëren om de boekwaarde van de kunstwerken te bepalen.

Bovendien noteert het Rekenhof het volgende. Bij de voorstellingen van de onderzoeksresultaten gaven de KMSKB aan dat ze niet uitgerust zijn om een dergelijke waardering uit te voeren. Wat dit punt betreft, dient eraan te worden herinnerd dat de waardering van een kunstwerk tot de bevoegdheid hoort van de speler op de kunstmarkt en niet van het wetenschappelijk personeel van de federale wetenschappelijke instellingen aan dewelke de collecties zijn toevertrouwd.

Om de kunstwerken beter te kunnen volgen tijdens hun verplaatsing hebben de musea in 2022 een identificatieproject aan de hand van radiofrequentie door RFID-technologie hervat. Bij dit systeem wordt op elk werk een label met een magnetische opdruk aangebracht, vergelijkbaar met een toegangsbadge. Deze labels kunnen op afstand worden gedetecteerd door mobiele lezers. Dit project, gestart in 2017, werd onderbroken door de coronacrisis en wordt nu uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf.

De gebrekkige hyperlinks in de verslagen van 2016 en 2017 zijn gecorrigeerd. De jaarverslagen voor de periode 2018-2022 zullen begin 2024 beschikbaar zijn.

Ik zal het antwoord op verschillende andere punten aan u bezorgen.

De KMKG waren al op de hoogte van het probleem dat het voorwerp uitmaakt van uw vraag. Ze waren bezig met het doorvoeren van oplossingen toen de controle van het Rekenhof plaatsvond. Ik heb geen bijkomende afspraak moeten maken met de KMKG. Ik kon mij beperken tot het instemmen met de voorgestelde maatregelen.

De KMKG zijn op dit moment bezig de procedures te wijzigen en aan te scherpen. Zij botsen nog op een aantal problemen die hoofdzakelijk verband houden met een personeelstekort, maar die kunnen worden opgevangen door intelligente kassa's of door een vermindering van cashbetalingen.

Op dit moment zijn de controletellingen en het geldtransport naar de bank reeds volledig in orde. De geldtellingen van de kassiers en de transporten van de cashontvangsten binnen de instellingen van de KMKG worden aangepast.

Het geheel moet dan nog uitgeschreven worden in nieuwe procedures. De controle hierop moet gebeuren door de cel Financieel Toezicht van BELSPO. Naar verwachting zal het Rekenhof ook aandacht besteden aan de genomen maatregelen. Ik verwacht dat dit nog begin 2024 helemaal op punt gesteld zal worden.

De naleving van de procedures is vanzelfsprekend een element van evaluatie van de rekenplichtige en van de ordonnateur van de KMKG. Ik heb er vertrouwen in dat de KMKG en de toezichtscel van BELSPO de implementatie van de aanbevelingen zullen opvolgen.

notamment de définir, en concertation avec le SPF BOSA, le SPP Politique scientifique, BELSPO et la Commission de la comptabilité publique, les méthodes les plus appropriées et les plus simples pour déterminer la valeur comptable des œuvres d'art.

L'évaluation d'une œuvre d'art relève de la compétence des acteurs du marché de l'art et non du personnel scientifique des établissements scientifiques fédéraux.

Pour mieux suivre les œuvres d'art lors de leurs déplacements, les musées ont repris en 2022 le projet d'identification par radiofréquence recourant à la technologie RFID. Ce projet avait débuté en 2017 mais il a été interrompu par la crise du covid et il est désormais réalisé par une entreprise spécialisée. Les hyperliens défectueux dans les rapports 2016 et 2017 ont été corrigés entre-temps. Les rapports annuels pour la période 2018-2022 seront disponibles début 2024.

Les MRAH étaient en train de mettre en œuvre des solutions au moment où la Cour des comptes a procédé à son contrôle. Je n'ai pas dû conclure d'accords supplémentaires avec l'institution. J'ai acquiescé aux mesures proposées.

Les MRAH modifient actuellement les procédures et les renforcent. Les recensements de contrôle et le transport de fonds vers la banque sont déjà totalement en ordre. L'ensemble doit encore être régi par de nouvelles procédures. Les MRAH et la cellule de surveillance de BELSPO assureront le suivi de la mise en œuvre des recommandations.

**02.03 Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, ik kijk inderdaad uit naar het meer uitgebreide schriftelijke antwoord.

**02.03 Frieda Gijbels (N-VA):** Le financement de ces institutions est

U noemt het 'technische aspecten' die door het Rekenhof worden aangehaald. Ik meen dat het toch essentiële aspecten zijn. Wanneer het gaat over zo'n rijke kunstcollectie moet men er echt met de nodige omzichtigheid mee omgaan. Die heeft niet alleen een financiële waarde, maar ook een historische en zelfs een emotionele waarde voor de hele bevolking.

Als er opmerkingen zijn over het ontbreken van juiste regels inzake de waardebeoordeling, moet daar echt aan gewerkt worden.

Er wordt vaak gezegd dat de financiering van die instellingen ontoereikend is. Tegelijkertijd zo nonchalant omgaan met de jaarverslagen en met de publieke communicatie vind ik echt zeer problematisch.

Ik vind het een goede zaak dat het Rekenhof er is om zaken aan de kaak te stellen, maar ik reken erop dat ook u, mijnheer de staatssecretaris, hier zelf toezicht op houdt, zodat de zaken zo snel mogelijk in orde gebracht worden.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

### **03** **Samengevoegde vragen van**

- Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings- en Wetenschapsbeleid) over "Sociale dumping aan boord van de Belgica" (55040185C)
- Maria Vindevoghel aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings- en Wetenschapsbeleid) over "De sociale dumping op het onderzoeksschip Belgica" (55040382C)
- Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings- en Wetenschapsbeleid) over "Het budgettekort voor de Belgica" (55040409C)
- Pieter De Spiegeleer aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings- en Wetenschapsbeleid) over "De beperkte inzet van het onderzoeksschip Belgica wegens budgettekort" (55040907C)

### **03** **Questions jointes de**

- Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le dumping social à bord du Belgica" (55040185C)
- Maria Vindevoghel à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le dumping social pratiqué à bord du navire de recherche Belgica" (55040382C)
- Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le budget insuffisant pour le Belgica" (55040409C)
- Pieter De Spiegeleer à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le déploiement limité du navire de recherche Belgica en raison de restrictions budgétaires" (55040907C)

**03.01** **Frieda Gijbels** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, in een brief, eerst aan de regering en daarna aan verschillende parlementsleden, uitten de auteurs ervan hun bezorgdheid over de arbeidsvoorwaarden aan boord van de Belgica, het onderzoeksschip van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN).

Mijnheer de staatssecretaris, klopt het dat er geen Belgische cao van toepassing is op de Belgica? Wat zijn daarvan de mogelijke consequenties? Behoort de Belgica ook tot de militaire vloot? Wat zijn ter zake de consequenties en de afspraken? Welke nationaliteit of nationaliteiten heeft de bemanning?

Wat is uw reactie op de brief die u en ons werd bezorgd door het ACV? Hebt u hierover overlegd in de regering? Is er inderdaad een probleem? Is er sprake van sociale dumping? Indien ja, welke stappen hebt u gezet

souvent qualifié d'insuffisant. Afficher dans le même temps une telle nonchalance dans le traitement des rapports annuels et la communication publique pose évidemment un sérieux problème.

**03.01** **Frieda Gijbels** (N-VA): La CSC dénonce dans un courrier adressé au gouvernement et à plusieurs députés les conditions de travail à bord du navire de recherche Belgica. Est-il exact qu'aucune CCT belge n'est applicable aux travailleurs de ce navire? Le Belgica appartient-il à la flotte militaire? De quelles nationalités sont les membres de l'équipage? Est-il question de dumping social? Le cas échéant, quelles mesures seront-elles prises?

om daaraan te remediëren?

Voorts berichtte de pers over een tekort aan middelen voor de Belgica. De bouw van de Belgica, die al in de vorige legislatuur werd aangevat, kostte 54 miljoen euro. Recent vernamen we dat het schip in 2024, dus in dit jaar, slechts een derde van de tijd zal varen vanwege onvoldoende budget. Daardoor is ook geen expeditie naar de Noordpool mogelijk. Dat nieuws hebt u in een schriftelijke reactie bevestigd. Voorts gaf u aan dat verschillende pistes worden bekeken om het aantal dagen op te trekken, zodat de investering rendeert. Daarnaast zou u ongeveer 1,9 miljoen euro extra proberen vrij te krijgen om het schip 210 dagen te kunnen laten uitvaren in 2024.

Mijnheer de staatssecretaris, hoe verklaart u die tekorten? Werd op voorhand geen inschatting gemaakt van het vereiste budget voor het gewenste aantal vaardagen? Ik meen dat de vorige regering uitging van 300 vaardagen per jaar.

Hoe zult u ervoor zorgen dat de investering toch zal renderen? Klopt het dat u extra budget probeert vrij te krijgen en is dat bevestigd? Waar zult u dat budget vinden? Werd dat besproken met de voltallige regering?

Hoe staat u tegenover de optie om het schip meer te laten charteren?

**03.02 Pieter De Spiegeleer (VB):** Mijnheer de staatssecretaris, aangezien mevrouw Gijbels de vraag al heeft ingeleid, zal ik mij beperken tot de vraagstelling zelf over het budgettekort.

Ten eerste, kunt u bevestigen dat in het kalenderjaar 2024 slechts 120 vaardagen zijn ingepland voor de Belgica?

Ten tweede, kunt u al meer info geven over het vaarprogramma zelf? Zoals al werd opgemerkt, zal de Noordpoolexpeditie wegvallen. Welke opdrachten worden zeker uitgevoerd of krijgen prioriteit? Welke opdrachten zullen worden geschrapt of dreigen te worden geschrapt?

Ten derde, wat is de kostprijs per dag dat het schip niet vaart? Een schip aan de ketting heeft immers ook vaste, lopende kosten.

**03.03 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB):** Mijnheer de staatssecretaris, het onderzoekschip de Belgica meerde al lange tijd in geen enkele haven meer aan. Volgens de sectorverantwoordelijke bij het ACV is dat bewust om inspecties te vermijden. De voornamelijk Letse bemanning zou namelijk tegen schimmige arbeidsvoorwaarden zijn tewerkgesteld.

Volgens de Letse vakbonden wordt de bemanning van de Belgica niet correct betaald en ontbreken de juiste documenten. De Franse rederij Genavir, die het schip beheert in opdracht van de Belgische overheid, overtreedt op die manier het Maritiem Arbeidsverdrag. Bij inspectie riskeert het schip een vaarverbod.

Kloppen de beschuldigingen van sociale dumping op de Belgica? Zijn inspecties gepland en/of uitgevoerd in verband met de sociale dumping? Wat waren de bevindingen?

Zult u de rederij Genavir in gebreke stellen? Hebt u al contact opgenomen met de onderneming?

La construction du Belgica a coûté 54 millions d'euros, mais le navire ne passera qu'un tiers du temps en mer en 2024 par manque de budget. Le secrétaire d'État réfléchirait à la manière d'augmenter le nombre de jours de navigation afin de rentabiliser l'investissement. Il tenterait également de dégager un budget supplémentaire.

Le budget requis pour le nombre de jours de navigation prévu – 300 par an – n'a-t-il pas fait l'objet d'une estimation préalable? Des discussions sur un budget supplémentaire sont-elles en cours? Que pense le secrétaire d'État de la possibilité d'affréter davantage le navire?

**03.02 Pieter De Spiegeleer (VB):** Est-il exact que seuls 120 jours de navigation sont prévus pour le Belgica en 2024? L'expédition au pôle nord, notamment, a déjà été annulée. Quelles missions sont-elles prioritaires et lesquelles seront potentiellement annulées? Combien coûte un jour d'immobilisation du navire?

**03.03 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB):** Selon la CSC, le Belgica n'a pas accosté dans un port depuis longtemps afin d'éviter des inspections et une éventuelle interdiction de navigation. L'équipage, principalement letton, serait employé dans des conditions de travail douteuses.

Les accusations de dumping social à bord du Belgica sont-elles fondées? Des inspections sont-elles prévues ou ont-elles été effectuées? Avec quel résultat? L'armateur Genavir sera-t-il mis en demeure? Où en sont les projets scientifiques à venir? Le budget disponible est-il suffisant pour que le Belgica reste opérationnel?

Hoe staat het met de komende wetenschappelijke projecten? Wanneer vertrekt de Belgica opnieuw op missie? Naar waar precies en met welke bedoeling vertrekt het schip?

Is er voldoende budget om de Belgica operationeel te houden?

**03.04** Staatssecretaris **Thomas Dermine**: De Belgica is eigendom van de Belgische Staat, vertegenwoordigd door het Federaal Wetenschapsbeleid, BELSPO. Het wordt beheerd door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, het KBIN, samen met het ministerie van Landsverdediging en de private operator Genavir. De private operator werd toegewezen via een overheidsopdracht. In die opdracht werd ook uitdrukkelijk de voorwaarde opgenomen dat de operator aan alle wettelijke vereisten dient te voldoen.

Wat de cao betreft, er waren contacten tussen Genavir en het paritair comité 316 om te bepalen welke cao van toepassing is. Er werd echter geen eenduidig antwoord gegeven.

De gemelde bemanningsproblemen werden eveneens opgenomen met Genavir. De rederij stelt een actieplan op om aan alle problemen het hoofd te bieden. Het doel is om in regel te zijn met alle vigerende wetgeving waardoor een nauwe samenwerking tussen de administraties nodig is, BELSPO, de FOD Mobiliteit – in het bijzonder de afdeling Scheepvaart –, de FOD WASO en de FOD Justitie, bevoegd voor de Noordzee. Het doel is om te komen tot een volledig beeld van de toe te passen wetgeving, controle en de verbeterpunten.

De RV Belgica is een Belgisch overheids- en gezagsschip overeenkomstig de definitie van het Belgisch Scheepvaartwetboek van 8 mei 2019. Het voert de vlag als marinehulpschip, zoals bepaald door het koninklijk besluit van 10 juni 2020 betreffende de vlag van de Belgische gezagsschepen onder het operationele commando van het ministerie van Landsverdediging. De Belgica geniet alle rechten die gepaard gaan met dat statuut.

Zoals eerder werd gezegd, werden er ongeacht dat statuut in de opdracht eisen opgelegd aan Genavir met betrekking tot de toepasbare wetgeving. Genavir zorgt voor de bemanning, Letten en Fransen. De officieren hebben de Belgische nationaliteit en worden gedetacheerd door het ministerie van Defensie.

Onze reactie op de brief van het ACV is zeer constructief. We hebben de gemelde problemen ook opgenomen met Genavir.

Zoals ik eerder al zei, werd een actieplan opgesteld. De bewering van de heer Callaerts dat het schip bewust geen enkele haven binnenvaart om inspectie te vermijden, is compleet foutief. Het schip voert de goedgekeurde planning uit en vaart de haven van Zeebrugge of een andere haven binnen conform de jaarplanning, die bovendien publiek consulteerbaar is op de website van het KBIN.

De beschikbare financiële middelen in 2024, een basisbudget van 3,5 miljoen euro, lieten initieel toe een programma van circa 128 dagen te financieren. De verschillende campagnes werden in het licht van de budgettaire middelen inderdaad ingekort ten opzichte van de gevraagde 232 vaardagen. Zowel de campagnes voor onderzoek als de campagnes voor monitoring en de technische campagnes werden proportioneel

**03.04** **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Le Belgica est la propriété de l'État belge, représenté par BELSPO. La gestion est assurée par l'Institut royal des Sciences naturelles, le ministère de la Défense et l'opérateur privé Genavir, désigné à l'issue d'un appel d'offres public. Celui-ci prévoyait que l'opérateur devait remplir toutes les exigences légales.

Quant à la question de la CCT applicable, la commission paritaire 316 n'a pas fourni de réponse claire. S'agissant des problèmes d'équipage, Genavir établira un plan d'action. L'objectif est de se conformer à l'ensemble de la législation en vigueur. À cette fin, une coopération étroite est nécessaire entre toutes les administrations compétentes afin d'appréhender complètement la législation applicable, le contrôle et les points d'amélioration.

Le Belgica est un navire public et de souveraineté belge, conformément au Code belge de la Navigation. Il bat le pavillon d'un navire de guerre auxiliaire, conformément à l'arrêté royal du 10 juin 2020, et jouit de tous les droits associés à ce statut.

Genavir s'occupe de l'équipage. Il y a des Lettons et des Français à bord. Les officiers possèdent la nationalité belge et sont détachés par le ministère de la Défense.

L'affirmation selon laquelle le navire n'accoste délibérément dans aucun port afin d'éviter les inspections est fausse: il exécute le programme approuvé et accoste dans les ports prévus. Le programme annuel peut être consulté sur le site web du cabinet.

Le budget de base de 3,5 millions d'euros disponible pour 2024 suffit pour couvrir 128 jours, alors que

verminderd in lijn met het basisbudget. De campagnes voor educatie werden minder als prioritair aangemerkt en daarom geschrapt.

Door bijkomende financiering van sommige gebruikers boven op het basisbudget kon het aantal vaardagen in 2024 uiteindelijk verder verhoogd worden naar 162 ingeplande vaardagen, met een totale kostprijs van 4,2 miljoen euro. De extra financiering vertaalt zich in bijkomende vaardagen voor de betrokken gebruikers.

Ten slotte wordt momenteel de discussie gevoerd om het schip 46 dagen extra te charteren door een Canadese instelling. Zo kan het vaarprogramma voor 2024 op 208 vaardagen uitkomen.

We plannen verder om in 2025 opnieuw een campagne naar het Arctisch gebied te organiseren door hieraan prioriteit te geven. Daartoe is trouwens ook al een gedeelte van de extra middelen opzijgezet. Zoals ik al vermeldde, zal er voor 2024 ook worden ingezet op chartering om inkomsten te genereren en het vaarprogramma uit te breiden. Een gemiddeld Europees onderzoeksschip wordt ongeveer 4 % van de vaartijd gehuurd. Indien er gericht op chartering wordt ingezet, lijkt voor ons 7 à 10 % van de vaartijd haalbaar.

De inkomsten die wij kunnen verwachten bij chartering, bedragen maximaal 600.000 euro per jaar.

**03.05 Frieda Gijbels (N-VA):** Eerlijk gezegd verontrust het me een beetje dat Genavir geen eenduidig antwoord met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden heeft kunnen geven. Dat schip vaart onder uw bevoegdheid, dus in uw plaats zou ik daar onmiddellijk duidelijkheid over willen krijgen. Blijkbaar neemt die onderneming het niet zo nauw met de sociale regelgeving. Ik zou daar niet graag verantwoordelijk voor willen zijn, mijnheer de staatssecretaris. Ik vind het ook erg dat de sociale partners u hierop moeten wijzen en dat u daar aanvankelijk geen gevolg aan hebt gegeven. Pas toen de kwestie in de pers kwam hebben we u daarover gehoord. Dat is toch wel heel erg bedenkelijk.

Onlangs heb ik rapporten opgevraagd van de Inspectie van Financiën. Zij heeft ook haar bedenkingen bij de rol die Genavir speelt. Zij kaart eveneens aan dat Genavir een hoge fee ontvangt wanneer het bedrijf gebruikers van het schip aanbrengt. De Inspectie van Financiën vindt het niet gepast dat het aan een onderneming zoals Genavir wordt overgelaten om onderzoeksinstellingen en -bedrijven aan te brengen.

Ik begrijp totaal niet dat er geen gepast budget is opgenomen in de begroting. Men kon de situatie perfect voorzien. U wist al van in het begin van uw aantreden dat er budget nodig was om dat onderzoeksschip te laten varen. Hoe komt het dat men heel gemakkelijk budgetten vindt voor ruimtevaart en ESA, waarvan in het regeerakkoord geen sprake was, terwijl voor een perfect te voorzien dossier plots geen budget beschikbaar blijkt te zijn? Ik vind dat zeer vreemd en plaats daar grote vraagtekens bij.

**03.06 Pieter De Spiegeleer (VB):** Het is inderdaad opmerkelijk dat het budget nu ontoereikend blijkt te zijn. U erkent dat er een budgettair probleem is, maar dat is er blijkbaar niet voor andere zaken, zoals de befaamde astronautenopleiding.

Het is ook bijzonder dat de initieel geplande 120 vaardagen voor 2024

232 jours de navigation avaient été demandés. Pour cette raison, les campagnes pour l'éducation ont été supprimées et les autres campagnes ont été raccourcies. Le financement complémentaire de certains utilisateurs a permis de porter le nombre de jours de navigation à 162, pour un coût total de 4,2 millions d'euros.

Des discussions sont en cours concernant un affrètement durant 46 jours par un organisme canadien. Une nouvelle campagne vers le pôle nord est prévue pour 2025. L'affrètement peut générer des recettes supplémentaires, jusqu'à un maximum de 600 000 euros par an.

**03.05 Frieda Gijbels (N-VA):** Le Belgica relève de la responsabilité du secrétaire d'État. Il est donc inquiétant qu'il n'ait agi qu'après la publication d'articles de presse faisant état des conditions de travail douteuses. Des rapports de l'Inspection des finances révèlent en outre que des questions se posent quant à la rétribution élevée perçue par Genavir lorsque l'entreprise attire des établissements de recherche comme utilisateur du navire. En outre, il est tout à fait incompréhensible que l'on n'ait pas alloué le budget nécessaire au fonctionnement du navire de recherche. Pour la navigation spatiale, dont il n'était pas question dans l'accord de gouvernement, l'on trouve aisément les moyens nécessaires.

**03.06 Pieter De Spiegeleer (VB):** Je suis d'accord avec cette dernière observation. La concrétisation du programme de navigation et le caractère opérationnel du Belgica en

zouden worden verhoogd naar 162 en dat, als ik het goed heb begrepen, er nog een extra capaciteit van 46 vaardagen bij zou kunnen komen. Het aantal vaardagen zou dan op 208 komen. We zijn eind januari 2024. Ik vind de concrete invulling van het operationele vaarprogramma van het schip de Belgica in 2024 allemaal een beetje nattevingerwerk.

U gaf immers wel aan dat een aantal opdrachten prioritair zou blijven en andere dan weer niet, zoals educatieve opdrachten. Dat valt echter moeilijk te rijmen met het feit dat het aantal effectieve vaardagen, dat wij pas op 31 december 2024 zullen kunnen vaststellen, niet precies vastligt.

Tot slot – tenzij ik het niet goed heb begrepen of niet goed heb opgelet – is mijn vraag naar de kostprijs van de Belgica per dag dat het schip niet actief is, niet beantwoord. Ik vind dat toch belangrijk in de overweging om het totaalplaatje te kunnen analyseren. Ik zou daar graag nog een antwoord op krijgen, of anders stel ik de vraag schriftelijk opnieuw. U geeft maar aan hoe u dat het liefst doet.

De **voorzitter**: Hebt u daar nog een antwoord op, mijnheer de staatssecretaris?

**03.07** Staatssecretaris **Thomas Dermine**: Neen, maar ik kan u het antwoord zeker schriftelijk bezorgen, mijnheer De Spiegeleer.

**03.07** **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Je vous transmettrai la réponse à cette question spécifique par écrit.

**03.08** **Maria Vindevoghel** (PVDA-PTB): Mijnheer de staatssecretaris, ik vind ook dat u hier vrij licht over gaat. Het feit dat de vakbonden publiek hebben moeten maken dat er aan sociale dumping wordt gedaan – u durft zelfs het woord niet uit te spreken –, is toch niet min. U bent een socialistische staatssecretaris, dus dat moet u toch bezorgd maken?

**03.08** **Maria Vindevoghel** (PVDA-PTB): J'estime tout de même que le secrétaire d'État fait peu de cas de ce dumping social. Il est incompréhensible qu'il permette qu'un navire de recherche belge soit exploité par un armateur français qui fait appel à du personnel letton.

U blijft ook heel vaag. U spreekt over een constructief actieplan, maar ik vind dat heel vaag. Hoe zit het nu voor het personeel? Zal het probleem worden opgelost? Ik ben er niet gerust in.

U gaat ook nogal licht over het budgettekort. Wij begrijpen ook niet dat u een Belgisch onderzoeksschip laat uitbaten door een Franse rederij en laat beheren door Lets personeel. U hebt het een beetje gezocht door op die manier te werk te gaan. Ik vind het een probleem dat er geregeld onder de vivaldiregering sociale dumping moet worden vastgesteld.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

**04** **Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De renovatie van de Jubelparksite en de audit van Horizon 50-200" (55040186C)**

**04** **Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "La rénovation du site du Cinquantenaire et l'audit chez Horizon 50-200" (55040186C)**

**04.01** **Frieda Gijbels** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik heb in het kader van de beleidsnota al een poging gedaan om u verder te ondervragen over de renovatie van de Jubelparksite in het kader van de tweehonderdste verjaardag van België, die in 2030 zal plaatsvinden. U schatte de uitgaven op 170 miljoen euro, maar er werd ook een recurrent budget uitgetrokken om een en ander in goede banen te leiden.

**04.01** **Frieda Gijbels** (N-VA): L'ASBL Horizon 50-200 a été constituée afin d'assurer le bon déroulement des travaux de rénovation du site du Cinquantenaire. Cependant,

Daarvoor werd Horizon 50-200 opgericht, een vzw die destijds onder leiding stond van de heer Dujardin. Nu blijkt na een audit dat zowel de CEO als de COO van Horizon 50-200 ontslagen werden.

Ik heb een aantal pertinente vragen waarop ik nog geen antwoord heb gekregen. Die wil ik graag opnieuw stellen.

Er is sprake van geldverspilling. Kunt u toelichten om hoeveel geld het gaat? Hoeveel geld werd er ondertussen uitgegeven door Horizon 50-200 en waaraan? Hoeveel middelen zijn er nog aanwezig in de vzw? Welke instellingen hebben bijgedragen tot de financiering en voor hoeveel?

Wat is de status van de vzw momenteel? Hoeveel werknemers zijn er actief? Op welke manier worden zij vergoed en met welke bedragen? Wie beslist over het niveau van wedden en toelagen? Hoeveel werknemers zijn er vertrokken of ontslagen en wanneer? Welk sociaal secretariaat werd er aangesteld?

Werd de jaarrekening van 2022 ondertussen neergelegd? Waar kan deze geraadpleegd worden? Werd er inderdaad te veel geld uitgegeven? Zo ja, hoeveel en waaraan werd dit besteed? Als er sprake is van misbruik van belastinggeld, op welke manier werd er dan ingegrepen?

Wat is de toekomst van de vzw? Wie voorziet de verdere financiering? Wat zult u op korte en middellange termijn ondernemen om de coördinatie van de renovatie van het Jubelpark te verzekeren? Is het nog aangewezen dat dit op dezelfde manier blijft verlopen? Hoe garandeert u dat dit in de toekomst beter zal worden aangepakt?

**04.02** Staatssecretaris **Thomas Dermine**: Mevrouw Gijbels, sta me toe om eerst de chronologie van dit belangrijke project te overlopen. Op 1 april 2020 besliste de ministerraad na een uitgebreid prospectief onderzoek om van de herwaardering van de Jubelparksite een prioriteit te maken. Op 5 september 2020 werd de vzw opgericht, niet als een nieuwe vzw maar vanuit een bestaande vzw. De vzw heeft een autonoom beheer. Haar dagelijkse activiteiten worden geleid door een raad van bestuur, die zelf gecontroleerd wordt door een algemene vergadering.

Ter herinnering, de vzw heeft twee hoofdopdrachten. De eerste opdracht is het toezien op de visie en het begeleiden van de renovatiewerken op de Jubelparksite als coördinatieplatform. Alle stakeholders, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de verschillende gemeenten en de federale instellingen, namelijk het Legermuseum en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, zijn vertegenwoordigd in de algemene vergadering. De tweede opdracht is het dynamiseren van de site tijdens de renovatiewerken, dankzij een sociocultureel programma, tegen 2030, met de steun van de Nationale Loterij.

Midden april 2023, slechts enkele maanden na het begin van de opdracht, werden mijn kabinet en de voorzitter van de raad van bestuur door het personeel van de vzw op de hoogte gebracht van een mogelijke ongepaste werksfeer. De voorzitster en de vicevoorzitter van de

tant le CEO que la COO ont été licenciés. Il serait notamment question de gaspillage de l'argent public.

De quel montant s'agit-il? Quel montant l'ASBL a-t-elle déjà dépensé et combien reste-t-il dans ses caisses? Quels organismes ont contribué à son financement? Quel est le statut actuel de l'ASBL? Combien de travailleurs occupe-t-elle? De quelle manière sont-ils rémunérés? Qui décide des traitements et des indemnités? Combien de travailleurs ont quitté l'ASBL ou ont été licenciés? Quel secrétariat social a été désigné?

Puis-je consulter les comptes annuels de 2022? Est-il exact que des montants trop importants ont été dépensés? Quelles mesures ont été prises s'il est effectivement question d'utilisation abusive de fonds publics?

Quel est l'avenir de l'ASBL? Comment le secrétaire d'État assurera-t-il la coordination des travaux de rénovation? Comment veillera-t-il à une meilleure gestion de ce dossier à l'avenir?

**04.02** **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Le 1<sup>er</sup> avril 2020, le Conseil des ministres a décidé d'inscrire parmi ses priorités la revalorisation du site du Parc du Cinquantenaire. Le 5 septembre 2020, l'ASBL en question a été créée à partir d'une ASBL existante. Les activités quotidiennes de l'ASBL sont dirigées par un conseil d'administration, contrôlé par une assemblée générale, dans laquelle toutes les parties prenantes sont représentées.

En tant que plateforme de coordination, l'ASBL a pour mission d'encadrer les travaux de rénovation et de dynamiser le site durant les travaux, grâce à un programme socio-culturel, avec l'appui de la Loterie Nationale.

En avril 2023, le personnel de l'ASBL a informé mon cabinet et le

raad van bestuur stelden mij op dat moment voor om een interne doorlichting door te voeren. Deze doorlichting werd door de vicevoorzitter uitgevoerd en was in de eerste plaats gericht op het in kaart brengen van het welzijn van de medewerkers.

Midden mei 2023 werd ik op de hoogte gesteld van de eerste resultaten, die ook een sterk vermoeden van administratieve tekortkomingen in het dagelijks bestuur van de vzw aan het licht brachten.

Op 14 juni 2023 gaf ik de administratie Wetenschapsbeleid onmiddellijk de opdracht om de betaling van de subsidie voor 2023 op te schorten tot ik van de raad van bestuur de nodige garanties had gekregen over het correcte gebruik van deze fondsen.

Op 19 juni 2023 besloot de raad van bestuur van de vzw om de CEO en de COO uit hun functie te ontheffen, in het bijzonder door een delegatie van het dagelijks bestuur uit te trekken. Er werd door de raad van bestuur een transitimanager aangesteld om de situatie te regulariseren en de jaarrekeningen aan de algemene vergadering voor te leggen. Tot op heden maakt de transitimanager nog steeds deel uit van het personeel van de FOD Financiën.

Deze beslissingen werden op 19 juli 2023 aan de algemene vergadering voorgelegd. De CEO nam ontslag als bestuurder en de COO werd door de algemene vergadering uit haar functie als bestuurder gezet.

Op 20 juli 2023 kon ik een eerste tussentijds verslag aan de ministerraad voorleggen. Dit verslag gaf een samenvatting van de resultaten van het werk dat al enkele maanden aan de gang was. De ministerraad nam kennis van de oriëntaties van het masterplan voor de infrastructuurprojecten, een overeenkomst tussen de Regie der Gebouwen en Beliris over het beheer van het project met het oog op de uitvoering van het masterplan en een financieel engagement van 5 miljoen euro van de Nationale Loterij voor de culturele programma's en de samenwerkingsprotocollen, ondertekend tussen de vzw en de partnerinstellingen. De evaluatie benadrukt ook de eerste resultaten van de vzw en haar nut als coördinatieplatform.

Op basis van de elementen en de informatie waarover ik momenteel beschik, kan ik zeggen dat er geen sprake is van verduistering, persoonlijke verrijking of aanzienlijke verspilling. Hoewel er vraagtekens bij het tempo van de uitgaven kunnen worden geplaatst, lijkt het erop dat de subsidie in overeenstemming met de opdrachten van de vzw is gebruikt.

Met ander woorden, er werden uitgaven gedaan die niet door de inkomsten van de vzw gedekt werden. Bovendien werden deze uitgaven niet aan de raad van bestuur voorgelegd. Er waren dus duidelijk tekortkomingen in het dagelijks bestuur. De raad van bestuur heeft zorgvuldig en verantwoordelijk gehandeld zodra hij op de hoogte was van de feiten.

De vzw heeft op dit moment niemand meer in dienst. In overleg met de Inspectie van Financiën kregen de werknemers van de vzw de keuze tussen ontslag of tijdelijk overgenomen worden op de payroll van BELSPO. Vijf medewerkers van de vzw gingen in op dit aanbod, twee medewerkers kozen voor ontslag met een opzeggvergoeding.

président du conseil d'administration d'une ambiance de travail potentiellement inadaptée, à la suite de quoi le vice-président du conseil d'administration a fait procéder à un audit interne, dont l'objectif principal était de dresser un état des lieux du bien-être des collaborateurs. Les premiers résultats me sont parvenus en mai 2023. Ils faisaient état d'une forte présomption de manquements administratifs dans la gestion quotidienne. Le 14 juin 2023, j'ai chargé l'administration de la Politique scientifique de suspendre le paiement des subsides pour l'année 2023 jusqu'à ce que j'aie obtenu les garanties nécessaires de la part du conseil d'administration quant à l'utilisation correcte des fonds.

Le 19 juin 2023, le conseil d'administration a démis le CEO et la COO de l'ASBL de leurs fonctions et a désigné un manager de transition pour régulariser la situation et présenter les comptes annuels à l'assemblée générale. Le manager de transition fait partie du personnel du SPF Finances. Ces décisions ont été soumises à l'assemblée générale le 19 juillet 2023. Le CEO a démissionné en tant qu'administrateur et la COO a été démise de ses fonctions d'administratrice par l'assemblée générale.

Le 20 juillet 2023, j'ai remis un rapport intermédiaire au Conseil des ministres avec un récapitulatif des premiers résultats des travaux de l'ASBL. Il s'agissait notamment des grandes lignes du *masterplan* pour l'infrastructure, de la convention entre la Régie des Bâtiments et Beliris et de l'engagement financier de la Loterie Nationale pour les programmes culturels.

Sur la base des informations actuelles, il n'y a pas eu de détournement de fonds, d'enrichissement personnel ou de gaspillage important. Il semble que les subventions aient été utilisées pour mener à bien les missions de l'ASBL, même si le rythme des dépenses appelle

Dankzij deze beslissing kon het financiële evenwicht van de vzw in 2023 gegarandeerd worden. De werkingsmiddelen die BELSPO voor 2024 ter beschikking stelt, zijn in de begroting opgenomen.

De raad van bestuur van de vereniging is actief en neemt beslissingen. De Belgische opdracht voor het masterplan wordt voortgezet en het culturele programma voor 2024 wordt afgerond. Er is bijvoorbeeld een ambitieus cultureel programma op de Jubelparksite naar aanleiding van het voorzitterschap van de Europese Unie in de komende maanden. Wij blijven dit project dus sturen. Onder voorbehoud van nieuwe ontwikkelingen heeft de raad van bestuur van de vzw mijn vertrouwen voor de voortzetting van zijn taken.

quelques questions. Certaines dépenses n'étaient pas couvertes par les recettes de l'ASBL et n'avaient pas été soumises au conseil d'administration. Ce dernier a agi avec prudence et a pris ses responsabilités dès qu'il en a été avisé.

L'ASBL n'emploie plus personne. Cinq collaborateurs sont temporairement rémunérés par BELSPO, tandis que deux autres ont opté pour un licenciement avec indemnité de préavis. Grâce à cette décision, l'équilibre financier de l'ASBL a pu être garanti en 2023. Les moyens de fonctionnement mis à disposition par BELSPO en 2024 ont été intégrés dans le budget.

Le conseil d'administration de l'ASBL reste actif, la mise en œuvre du *masterplan* est poursuivie et le programme culturel pour 2024 est prêt. Le conseil d'administration bénéficie de ma confiance dans le cadre de la poursuite de ses tâches.

**04.03 Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, dank u voor dit chronologische overzicht, maar ik vrees dat u probeerde de vis te verdrinken door zo uitgebreid in te gaan op de chronologie.

U zei dat er geen sprake was van verduistering. Dat heb ik ook nooit beweerd. Er was tevens geen sprake van aanzienlijke verspilling. Dit wil dus zeggen dat er wel verspilling was, maar geen aanzienlijke?

U zei dat de gelden gebruikt zijn voor opdrachten die tot het takenpakket van de vzw behoorden. Ik wil toch graag weten wat er concreet mee gedaan is. Dat het financiële evenwicht weer hersteld is doordat iedereen daar blijkbaar vertrokken is en er niemand meer in dienst is, lijkt mij toch een heel vreemde gang van zaken.

U hebt ook niet geantwoord op de vraag welke andere instellingen bijgedragen hebben. Ik meen dat er op het terrein andere federale wetenschappelijke instellingen zijn die daar geld in gestoken hebben en die niet zeker zijn of ze dat zullen terugzien of wat de return daarvan zal zijn.

Mijnheer de staatssecretaris, u gaf opnieuw geen volledige antwoorden. Ik vind dat heel jammer, maar ik zal mijn vragen gewoon opnieuw indienen.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

**05 Vraag van Frieda Gijbels aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De programmatorische overheidsdienst Wetenschapsbeleid" (55040867C)**

**05 Question de Frieda Gijbels à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique**

**04.03 Frieda Gijbels (N-VA):** Il n'a peut-être pas été question d'un gaspillage majeur, mais bien – apparemment – d'un gaspillage? Le secrétaire d'État affirme que les fonds ont été utilisés pour accomplir les missions de l'ASBL, mais je souhaiterais connaître leur affectation précise.

Je n'ai pas obtenu de réponse à ma question visant à savoir quelles autres institutions ont contribué au financement de l'ASBL. Les autres institutions scientifiques fédérales qui ont investi dans l'ASBL récupéreront-elles un jour leur argent? Quel est le rendement de leurs investissements?

**scientifique) sur "Le service public de programmation Politique scientifique" (55040867C)**

**05.01 Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, de POD Wetenschapsbeleid is per definitie tijdelijk. Zoals u weet, was het in de vorige legislatuur de bedoeling om de POD in te kantelen in de FOD Economie en daarnaast de federale wetenschappelijke instellingen te verzelfstandigen.

In het regeerakkoord van deze legislatuur wordt die verzelfstandiging van de FWI ook bevestigd. Ik citeer: "Op korte termijn zal de federale regering een strategisch plan voor het Federaal Wetenschapsbeleid in zijn geheel opmaken, waarbij de verzelfstandiging van de FWI voorop staat." Het wordt dus wel degelijk als belangrijk gezien.

In het strategisch plan dat nadien werd opgesteld, lezen we de volgende passage: "Het wetenschappelijk beleid van de POD willen we ontwikkelen en bestendigen om het op lange termijn te verankeren: de POD blijft openstaan voor elke kans die het departement krijgt [...] Tegen het einde van de legislatuur zullen verscheidene regelgevingsteksten worden opgesteld, waarover vervolgens wordt onderhandeld, om die eventuele integraties mogelijk te maken. Ook zullen alle dimensies van de omvorming van de POD tot een FOD worden bestudeerd."

Aangezien u in eerdere debatten niet bent ingegaan op de vraag hoe u werk zult maken van die verzelfstandiging en wat de plannen zijn met de POD, leg ik u graag de volgende vragen voor.

Zult u werk maken van een verzelfstandiging van de FWI, zoals in het regeerakkoord is opgenomen? Wat zijn de mogelijke pistes voor de POD? Wordt de omvorming tot een FOD onderzocht, zoals aangegeven in het strategisch plan? Wat zouden daarvan de financiële consequenties zijn?

Is de inkanteling in een andere FOD ook een piste die wordt bekeken? Wanneer zal er daarover duidelijkheid zijn? Wordt er werk gemaakt van een kerntakendebat? Op welke manier wordt erover gewaakt dat er geen bevoegdheidsoverschrijdingen plaatsvinden?

**05.02 Staatssecretaris Thomas Dermine:** Mevrouw Gijbels, wij hebben het er hier al over gehad en wij zijn akkoord om niet akkoord te zijn over onze langetermijnvisie voor de POD Wetenschapsbeleid (BELSPO). Mijn visie op de toekomst van BELSPO verschilt fundamenteel van de uwe. U wilt deze administratie afschaffen. Dat bleek heel duidelijk uit het werk van mijn voorganger, die lid van uw partij is. U streeft ernaar om het federale niveau uit te hollen, terwijl ik deze administratie net heb versterkt omdat ik ervan overtuigd ben dat haar rol essentieel is voor de wetenschappelijke rol en positie van ons land in Europa.

De wetenschappelijke autonomie van de federale wetenschappelijke instellingen is gegarandeerd. Er zijn verschillende maatregelen genomen om hun administratieve autonomie te versterken. Er wordt momenteel inderdaad overwogen om de federale programmatorische overheidsdienst (POD) om te vormen tot een federale overheidsdienst FOD. Met zijn ongeveer 2.300 statutaire en contractuele werknemers, zijn missie op lange termijn, waaronder het beheer van de Belgische deelname aan internationale instanties zoals het ESA, en projecten op zeer lange termijn, zoals de kandidatuur van de Einsteintelecoop, heeft een tijdelijke

**05.01 Frieda Gijbels (N-VA):** L'accord de gouvernement a confirmé que les Établissements scientifiques fédéraux (ESF) étaient appelés à devenir indépendants.

Le secrétaire d'État s'emploiera-t-il à les rendre indépendants avant les élections? Quelles sont les options envisageables pour le devenir du SPP Politique scientifique? Envisage-t-on de le transformer en SPF? Quelles seraient les conséquences financières d'une telle transformation? Étudie-t-on la possibilité de l'intégrer dans un autre SPF? Un débat sur les tâches essentielles sera-t-il organisé? Comment veillera-t-on à éviter tout excès de compétence?

**05.02 Thomas Dermine, secrétaire d'État:** Nous avons une vision différente de BELSPO. La N-VA souhaite supprimer cette administration, tandis que mon but a été précisément de la renforcer car son rôle est fondamental pour le positionnement scientifique de notre pays en Europe.

L'autonomie scientifique des ESF est garantie. Différentes mesures ont été prises pour renforcer leur autonomie administrative. Nous envisageons effectivement de transformer le SPP en SPF. Notamment en raison de sa mission à long terme et de ses projets à très long terme, une structure temporaire

structuur zoals een POD absoluut geen zin meer. De POD Wetenschapsbeleid vierde zijn eenentwintigste verjaardag in december 2023 en heeft zich in die twee decennia uitgebouwd en ontwikkeld als een volwaardige administratie die vandaag erkenning geniet als een betrouwbare en structurele partner voor de ontwikkeling en opvolging van onderzoek, zowel in België als in het buitenland.

In tegenstelling tot u handel ik uitsluitend in het belang van het onderzoek, het behoud en de valorisatie van de collecties. Daarom bouw ik aan een meer geïntegreerde en duurzame structuur die ons in staat zal stellen de synergie tussen de businessseenheden van BELSPO optimaal te benutten en de middelen van het departement als geheel zo efficiënt mogelijk aan te wenden. Ik geloof dat de stakeholders en de burgers dit van ons verwachten. Een te grote versnippering van de competenties van BELSPO zal leiden tot een aanzienlijk verlies aan efficiëntie.

Ik stel ook vast dat u er weliswaar in geslaagd bent om het departement te ontwrichten, maar dat u er tijdens de vorige legislatuur niet in geslaagd bent om BELSPO te ontmantelen, noch met mevrouw Sleurs, noch met mevrouw Demir. U kunt er zeker van zijn dat we ons krachtig zullen verzetten tegen verdere pogingen om BELSPO te vernietigen.

**05.03 Frieda Gijbels (N-VA):** Mijnheer de staatssecretaris, u dicht mij allerlei zaken toe die ik mijzelf niet zou durven toedichten. Ik denk niet dat ik zoveel invloed heb.

De oplossing die de vorige regering naar voren heeft geschoven, met name een inkanteling in de FOD Economie, is naar mijn mening een goed idee. Die oplossing betekent niet dat het Federaal Wetenschapsbeleid opgedoekt wordt. Integendeel zelfs, samen met de verzelfstandiging van de federale wetenschappelijke instellingen denk ik dat het echt een duurzame toekomst kan geven aan het Federaal Wetenschapsbeleid.

Het mag immers niet de bedoeling zijn dat het Federaal Wetenschapsbeleid zijn rol nog verder uitbreidt. Op heel veel vlakken, in heel veel gevallen, worden de bevoegdheden al overschreden. Daarom moeten de federale wetenschappelijke instellingen de keuze en mogelijkheid krijgen om hun eigen beleid volledig uit te zetten, niet alleen administratieve zelfstandigheid, maar gehele zelfstandigheid.

Een kerntakendebat moet plaatsvinden. Ik ben het er helemaal mee eens dat op federaal niveau nog zaken moeten gebeuren qua wetenschapsbeleid en collectiebeheer, maar het moet wel tot de kerntaken beperkt blijven. In deze budgettaire tijden kunnen wij het ons niet meer permitteren dat zaken dubbelop worden gedaan, maar toch gebeurt dat, zeker als u de POD wilt laten evolueren tot een FOD. Die evolutie zal de rol van het Federaal Wetenschapsbeleid alleen maar versterken, maar dat kan de bedoeling niet zijn, want de belastingbetaler zal daarvoor opdraaien.

Ik vraag u om dat toch eens te herbekijken. Het was niet onze bedoeling, ook niet in de vorige legislatuur, om BELSPO op te doeken. We willen het inkantelen in een andere FOD en ik denk dat het daar echt wel op zijn plaats was geweest.

Ik wil nog even op het ruimtevaartbeleid ingaan, want dat vind ik ook

telle que celle d'un SPP ne se justifie plus.

Je travaille à l'élaboration d'une structure plus intégrée et plus durable qui permettrait d'exploiter de façon optimale la synergie entre les *business units* de BELSPO et d'affecter au mieux les moyens du département dans son ensemble. Sous la précédente législature, la N-VA a certes réussi à déstabiliser le département, sans toutefois parvenir à démanteler BELSPO.

**05.03 Frieda Gijbels (N-VA):** La solution avancée par le précédent gouvernement, à savoir une absorption de BELSPO par le SPF Économie, ne signifierait pas – au contraire même – la fin de la politique scientifique fédérale. Toutefois, il ne peut être question de voir cette dernière étendre encore davantage son rôle, d'autant qu'elle outrepassé déjà les limites de ses compétences dans de très nombreux domaines. La politique scientifique et la gestion des collections doivent être limitées aux missions de base. En cette période de difficultés budgétaires, nous ne pouvons plus nous permettre les doubles emplois. Il serait par exemple préférable de disposer d'une agence spatiale interfédérale pour que les entités fédérées puissent également y jouer un rôle.

een belangrijk thema. Ik denk dat we veel beter overgaan naar een interfederaal ruimtevaartagentschap, zodat ook de deelstaten daarin een rol kunnen spelen. Op dit moment worden de deelstaten, of althans de Vlaamse, namelijk buitenspel gezet.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

**06 Vraag van Anja Vanrobaeys aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "Het onderzoek naar de nazipensioenen" (55040418C)**

**06 Question de Anja Vanrobaeys à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "L'enquête sur les pensions du régime nazi" (55040418C)**

**06.01 Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Mijnheer de staatssecretaris, de aanleiding voor deze vraag is het onderzoek van studiecentrum CegeSoma waaruit blijkt dat de Belgische spoorwegmaatschappij NMBS tijdens de Tweede Wereldoorlog 51 miljoen Belgische frank kreeg van de Duitse bezetter voor de deportatietreinen. U hebt de opdracht gegeven voor dat onderzoek, in uitvoering van een resolutie waarin het Parlement opriep om de rol van de NMBS uit te klaren.

Ik kom dan bij een andere resolutie die ook in 2019 hier in de Kamer werd aangenomen. In die resolutie wordt gevraagd om de pensioenen die heel lang werden uitbetaald voor collaboratie met het nazistische regime in Duitsland uit te klaren, om te bekijken wat daar precies gebeurd is, over hoeveel mensen het gaat en welke bedragen er werden uitbetaald. Van de mensen die daarmee bezig zijn heb ik vernomen dat u daarvan werk wilt maken.

De heer Fred Erdman zaliger is hier ooit begonnen met het aanklaarten van die zaken. Wij zijn ondertussen vele jaren verder en ook al vijf jaar na de goedkeuring van de resolutie. Wij worden hier een beetje van het kastje naar de muur gestuurd. Het zou goed zijn mocht dit op dezelfde wetenschappelijke manier gebeuren.

Bent u bereid om dat wetenschappelijk onderzoek mee te financieren? Zult u daarvoor middelen vinden? Kunt u aan bijvoorbeeld het CegeSoma vragen om een vooronderzoek op te starten, natuurlijk met financiële garanties die ze wel moeten hebben voor het eigenlijke onderzoek?

**06.02 Staatssecretaris Thomas Dermine:** Mevrouw Vanrobaeys, de onderzoeksprogramma's van BELSPO worden momenteel herzien. Binnen dit nieuwe kader zullen er opnieuw oproepen gelanceerd worden waarbij de federale wetenschappelijke instellingen projecten kunnen voorstellen.

Een historisch onderzoek naar de Belgisch-Duitse relatie na 1945 door de diensten van het Rijksarchief en/of door universiteiten kan via deze programma's perfect worden gefinancierd mits de voorgeschreven procedure wordt gevolgd. Ik wil niet vooruitlopen op het beslissingsproces, maar voornoemde onderzoeksprogramma's bieden in principe concrete pistes om dergelijk academisch onderzoek vanaf 2024 te financieren.

Op mijn vraag heeft het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hendaagse Maatschappij CegeSoma, verbonden aan het Algemeen Rijksarchief, een vooronderzoek opgestart. Dit vooronderzoek concludeert dat een ruimer onderzoek naar de Belgisch-Duitse relatie na 1945,

**06.01 Anja Vanrobaeys** (Vooruit): En 2019, la Chambre a adopté une résolution demandant une enquête sur les pensions octroyées aux anciens collaborateurs du régime nazi en Allemagne.

Le secrétaire d'État est-il disposé à cofinancer une étude scientifique sur cette question? Parviendra-t-il à dégager les moyens nécessaires à cet effet? Peut-il demander au Centre d'Etude Guerre et Société (CegeSoma) de lancer une étude préliminaire?

**06.02 Thomas Dermine,** secrétaire d'État: Les programmes de recherche de BELSPO sont en cours de révision. Dans ce contexte, les Établissements scientifiques fédéraux peuvent proposer de nouveaux projets.

Une étude historique sur les relations belgo-allemandes après 1945 menée par les services des Archives de l'État et/ou par les universités pourrait en principe être financée par le biais de ces programmes, mais je ne souhaite pas anticiper le processus de décision.

met inbegrip van mechanismen zoals *Wiedergutmachung* of dienstplichtigen voor de Wehrmacht uit de Oostkantons, lacunes in de huidige geschiedschrijving kan invullen. De vraag naar Duitse uitkeringen aan veroordeelde Belgische collaborateurs in het verleden kan daar deel van uit maken, maar enkel als er toegang wordt verleend tot Duitse archieven en persoonsgegevens. Het identificeren van de verschillende archieffondsen was eveneens onderdeel van dat vooronderzoek.

Le CegeSoma a entamé une étude préalable à ma demande. Le centre conclut qu'une étude plus vaste sur les relations belgo-allemandes après 1945 permettrait de combler certaines lacunes de l'historiographie. À cet égard, une étude pourrait également être consacrée aux versements effectués par l'Allemagne au profit de collaborateurs belges condamnés, à condition que l'accès aux archives allemandes et aux données personnelles soit accordé.

Les différents fonds documentaires ont été identifiés dans le cadre de l'étude préalable.

**06.03 Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Mijnheer de staatssecretaris, dat biedt perspectieven. Het vooronderzoek is gebeurd en de aanvraag kan worden ingediend. Het is een belangrijke vraag. In het verleden zijn we van het kastje naar de muur gestuurd. Voor mij is het gewoon een kwestie van rechtvaardigheid. Dwangarbeiders zijn bijvoorbeeld nooit vergoed voor hun gedwongen tewerkstelling in Duitsland, terwijl collaborateurs wel altijd hebben kunnen rekenen op een pensioen.

Ik weet dat het gaat om een historische vraag, want de meeste betrokkenen zijn ondertussen overleden. Het is echter cruciaal dat we 80 jaar na die Tweede Wereldoorlog eindelijk de waarheid kennen, dat we daar helderheid over kunnen brengen. Dat is de enige manier – die *Wiedergutmachung* waarover u spreekt – om tot eerherstel te komen met betrekking tot dat verleden en om daar op een goede manier mee om te gaan.

*Het incident is gesloten.  
L'incident est clos.*

De **voorzitster**: Vraag nr. 55040917C van de heer Delizée wordt omgezet in een schriftelijke vraag en vraag nr. 55040929C van de heer Delizée wordt uitgesteld tot een volgende vergadering.

**06.03 Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Je me réjouis que les demandes d'études puissent désormais être introduites. Il s'agit pour moi d'une question de justice: les travailleurs obligatoires n'ont jamais été indemnisés pour leur travail obligatoire en Allemagne, alors que les collaborateurs ont pu bénéficier d'une pension. Je sais que la plupart des personnes concernées sont décédées, mais après 80 ans, nous devons enfin connaître la vérité. C'est la seule façon d'appréhender correctement ce passé.

La **présidente**: La question n° 55040917C de M. Delizée est transformée en question écrite. La question n° 55040929C de M. Delizée est reportée.

**07 Question de Guillaume Defossé à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "L'évolution du projet HOME" (55040931C)**

**07 Vraag van Guillaume Defossé aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investeringsen en Wetenschapsbeleid) over "De stand van zaken met betrekking tot het HOME-onderzoeksproject" (55040931C)**

**07.01 Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Monsieur le secrétaire d'État, tout d'abord, je voudrais vous présenter mes excuses, en particulier à votre cabinet, puisque j'ai introduit ma question vraiment très tard hier. Elle a été acceptée malgré qu'elle soit arrivée à 11 h 10. Pourriez-vous transmettre mes excuses?

**07.02 Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Votre politesse vous honore. Ils sont présents dans la salle.

**07.03 Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Merci d'avoir pris le temps de répondre à la question même si elle est arrivée en retard.

**07.03 Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Het HOME-onderzoekspro-

Monsieur le secrétaire d'État, le projet HOME a permis de réaliser le tout premier inventaire des restes humains hébergés dans les collections belges publiques et privées. Ce recensement révèle que 30 000 individus minimum sont actuellement conservés dans 56 collections belges, en majorité dans des collections historiques et préhistoriques.

Dans leurs recommandations, les chercheurs préconisaient la mise en place d'un point focal pour gérer toutes les informations relatives à cette thématique et une modification de la loi pour faciliter le rapatriement des restes humains, seulement si ce retour est souhaité par les familles, communautés et/ou pays d'origine.

Monsieur le secrétaire d'État, je voudrais avoir un état des lieux sur la question aujourd'hui. Quelles sont les difficultés que vous rencontrez dans la suite du travail à réaliser? À quoi pensez-vous encore aboutir avant la fin de la législature?

**07.04 Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Monsieur Defossé, c'est l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique qui a coordonné le projet HOME sur les restes humains, qui comptait également d'autres partenaires belges et internationaux.

J'ai chargé l'administration de BELSPO de donner suite aux recommandations de ce projet de recherche qui avait pour objet d'étudier et d'évaluer le contexte historique, scientifique, légal et éthique des restes humains hébergés par les établissements scientifiques fédéraux belges ainsi que ceux hébergés dans d'autres collections publiques, universitaires et privées en Belgique.

Ils devront également prendre en compte l'avis du Comité de bioéthique. Le service juridique de BELSPO prépare un projet de loi visant notamment à mieux respecter les restes humains, limiter leur commerce et faciliter leur rapatriement.

La direction générale Public et collections de BELSPO – qui est en voie de constitution – se chargera de ces aspects. C'est entre autres à cette fin que cette DG a été créée.

Comme les rédacteurs du projet, je suis convaincu que le rapatriement des restes ancestraux peut contribuer à promouvoir la réconciliation entre pays et la résilience au sein des communautés. Le rapatriement de tous les restes humains historiques des collections fédérales en rapport direct avec le passé colonial de la Belgique doit être effectué sans condition si la demande en est faite. Il n'y a aucune difficulté particulière sinon que c'est un sujet complexe et sensible et que je veux donner le temps aux équipes de travailler avec soin et avec la plus grande diligence.

Pour rappel, il y a plusieurs demandes de rapatriement de restes humains qui sont conservés dans des établissements scientifiques fédéraux, par exemple un squelette de Tasmanie à l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, des têtes d'origine maorie aux Musées royaux d'Art et d'Histoire et, plus récemment, le crâne du chef Lusinga au Congo qui est aujourd'hui au Musée royal d'Afrique centrale.

ject, dat opgezet werd om de menselijke resten in de Belgische collecties te inventariseren, heeft uitgewezen dat er van 30.000 individuen resten bewaard worden in 56 collecties. In hun aanbevelingen pleiten de onderzoekers voor de oprichting van een *focal point* en een wetswijziging om de repatriëring te faciliteren wanneer de familieleden of het land van herkomst daarom verzoeken.

Tegen welke problemen loopt u aan? Zult u een en ander kunnen rondkrijgen voor het einde van de legislatuur?

**07.04 Staatssecretaris Thomas Dermine:** Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen heeft het HOME-project gecoördineerd. Ik heb BELSPO de opdracht gegeven om gevolg te geven aan de aanbevelingen van dat onderzoeksproject, dat tot doel had de historische, wetenschappelijke en ethische context met betrekking tot de menselijke resten die in de Belgische federale wetenschappelijke instellingen ondergebracht zijn en deel uitmaken van de Belgische collecties, te evalueren. Er moet rekening gehouden worden met het advies van het Comité voor Bio-ethiek.

De juridische dienst van BELSPO werkt aan een wetsontwerp dat ervoor moet zorgen dat er beter omgesprongen wordt met de menselijke resten, de handel in die resten beperkt wordt en de repatriëring van menselijke resten gefaciliteerd wordt. Die taak is toevertrouwd aan de nieuwe algemene directie Publiek en Collecties.

De repatriëring van voorouderlijke resten kan de verzoening tussen landen en de weerbaarheid van de gemeenschappen bevorderen. De historische menselijke resten uit de federale collecties, die rechtstreeks verband houden met ons koloniale verleden, moeten onvoorwaardelijk gerepatriëerd worden indien het verzoek daartoe gedaan wordt. Er werden verscheidene aanvragen in

die zin ingediend, maar ik wil de teams de tijd geven om met zorg en ijver te werken aan deze complexe en gevoelige aangelegenheden.

**07.05** **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour votre réponse. La raison pour laquelle j'ai rentré ma question trop tard est que je pensais que la réunion aurait lieu demain et non pas aujourd'hui.

Il est vrai que la question des restes humains est une réalité qui se retrouve aussi dans le privé. J'ai notamment introduit une proposition de loi visant à interdire explicitement le commerce des restes humains, parce que ce n'est pas encore le cas aujourd'hui. Il faut aussi trouver urgemment une solution pour les restes qui se retrouvent dans les mains des pouvoirs publics. On sait dans quelles conditions ces restes ont été "récoltés", si je puis utiliser ce terme, quand on parle en particulier de la période coloniale. Il faut donc rendre de la dignité au plus vite à ces personnes et à leurs descendants. Aucun d'entre nous ne serait ravi de savoir que son crâne, ses os ou un de ses organes séché se retrouve quelque part dans le tiroir d'un musée pour des années.

C'est la perpétuation d'une situation inacceptable et d'un système de domination violent et cruel. Faisons les choses bien mais faisons-les vite! J'entends que vous voulez donner le temps aux services pour avancer. Si je comprends bien, je dois en conclure que ce en sera pas encore sous cette législature-ci.

On espère que ce sera pour la prochaine législature et qu'on pourra quand même accélérer les choses.

*L'incident est clos.*

*Het incident is gesloten.*

*La réunion publique de commission est levée à 16 h 13.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.13 uur.*

**07.05** **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Ik heb een wetsvoorstel ingediend tot het instellen van een verbod op de handel in menselijke resten. We moeten dringend een oplossing vinden voor de resten die in handen zijn van de overheid en we moeten deze personen en hun afstammelingen in hun waardigheid herstellen. Door de resten in musea te conserveren bestendigen we een gewelddadig en wreed systeem van dominantie. U wil de diensten de tijd geven om stappen voorwaarts te zetten, maar er moet snel een oplossing gevonden worden.